

Styremøte

- skriftlig behandling

Dato:

Sendt Fredag 21. august 2026

Frist for tilbakemelding:

Mandag 31. august 2026

Saksliste

- 42/26 Prosjekt: Utrede kollektivtransportens bidrag til nasjonale mål på transport- og miljøområdet mot 2035

42/26 – Prosjekt: Utrede kollektivtransportens bidrag til nasjonale mål på transport- og miljøområdet mot 2035

Vedtakssak

Bakgrunn:

Viser til sak 39/26 Videre arbeid med langsiktig finansiering av kollektivtransporten, i Kollektivtrafikkforenings styremøte 10.08.2026.

Slikt vedtak ble fattet: *Prosjektplan for langsiktig og økt finansiering av kollektivtransporten justeres i henhold til innspillene i møtet og godkjennes av styret før videre prosess med finansiering.*

Prosjektplan:

I Kollektivtrafikkforeningens strategi står det at foreningen og medlemmene skal:

- utvikle et så attraktivt tilbud at flere velger kollektivtransport
- ta en mer synlig og offensiv faglig rolle som gir forslag til helhetlige løsninger for å nå ambisiøse nasjonale målsetninger.

Eksisterende kunnskapsgrunnlag beskriver status og ulike virkemiddelpakker hvor kollektivtransporten inngår, for å nå vedtatte mål:

- Byutredningene fra 2025 viser at nullvekstmålet i storbyområdene ikke nås uten nye virkemidler. Utredningene peker på virkemiddelpakker som

kan bidra til økt måloppnåelse, herunder utvidet tilbud og reduserte priser på kollektivtransport.

- Miljødirektoratets kunnskapsgrunnlag fra 2026 peker på virkemidler som innebærer om lag en dobling av kollektivtransportens markedsandel av motorisert transport innen 2035, dersom Norge skal nå lovfestede klimamål.

Utredningene beregner endring i transportarbeid som kommer av økt kollektivtilbud i samspill med restriktive virkemidler mot biltrafikk, i tillegg til satsing på sykkel og gange.

Utredningene går imidlertid ikke konkret til verks knyttet til nasjonale virkemidler for å bygge ut et kollektivtilbud i tråd med nasjonale målsetninger, herunder langsiktig finansiering, rammebetingelser, og samarbeid mellom stat og fylkeskommuner. Dette gjør det utfordrende å levere på regjeringens ambisjon om å ta i bruk «backcasting» i arbeidet med NTP 2029–2040.

Hvordan kan Kollektivtrafikkforeningens medlemmer sammen få opp konkrete alternativer til hvordan kollektivtransporten kan støtte nasjonale myndigheter med å innfri transport- og miljøpolitiske målsetninger? Gjennom dette prosjektet ønsker foreningen å bidra til et bedre nasjonalt kunnskapsgrunnlag om hvilke virkemidler som kan sette kollektivtransporten i stand til å bidra til å innfri nasjonalt vedtatte målsetninger.

Det forventes at regjeringen vil gi de statlige transportvirksomhetene prioriteringsoppdraget til NTP høsten 2026, og at dette vil sendes på bred offentlig høring våren 2027. Skal ny kunnskap kunne brukes av Kollektivtrafikkforeningen, fylkeskommunene, KS og andre aktører som ønsker det i denne prosessen, bør hovedleveransene foreligge tidlig vinter 2027

Spørsmål som prosjektet skal svare på

Prosjektet skal utrede nasjonale virkemidler for å bygge ut kollektivtilbudet slik at sektoren kan bidra til å nå nasjonale målsetninger som nullvekstmålet, målene i klimaloven, og føringer i NTP om effektiv utnyttelse av eksisterende infrastruktur.

Prosjektet skal analysere utviklingstrekk i kundenes behov og ønsker, samt trender innen teknologi- og tjenesteutvikling, og deretter vurdere hvilke roller kollektivtransport i bred forstand, i samspill med sykkel og gange, kan spille for å levere på vedtatte mål. Utredningen skal utarbeide ulike scenarier for tilbudsutvikling, finansiering og andre nødvendige rammebetingelser, og synliggjøre handlingsrom og mulige veivalg.

Scenariene skal inneholde ulike sammensetninger av tjenester og teknologier, herunder et scenario der selvkjørende delt transport tar en betydelig del av transportarbeidet. For alle scenarier skal det legges til grunn at kollektivtilbudet består av buss, bane, båt, bestillingstransport, samkjøring, bildeling, taxi og bedre samordning av offentlig betalt bestillingstransport.

Utredningen bør også peke på mulige effektiviserings- og samordningsgrep, potensielle billettinntekter og samfunnsøkonomiske gevinster for husholdninger og samfunnet.

I tillegg til scenariene for tilbudsutvikling, finansiering osv., skal utredningen også beskrive fordeler og ulemper med ulike modeller for økt statlig finansiering av fylkeskommunal kollektivtransport.

Føringer for prosjektet

- Kollektivtrafikkforeningen er en tydelig, kunnskapsbasert og tillitsvekkende faglig stemme. Ambisjonen med prosjektet er å bidra med

faglig innsikt knyttet til hvordan vedtatte nasjonale målsetninger kan innfris på en mest mulig kostnadseffektiv måte.

- Utredningen skal ta utgangspunkt i og bygge videre på eksisterende utredninger, herunder Byutredningene (Statens vegvesen mfl. 2025), Klimatiltak i Norge (Miljødirektoratet 2025), Scenarier for kollektivkostnader (TØI 2026), Mobilitet i endring (KS/TØI pågående), og andre relevante utredninger.

Organisering av arbeidet

Prosjektet gjennomføres som en ekstern konsulentutredning, med ramme på inntil 1,5 mill. kroner. Alle medlemmene i Kollektivtrafikkforeningen inviteres til et spleiselag. Den enkelte organisasjons bidrag fordeles etter samme nøkkel som medlemskontingenten i foreningen (eller annen måte om ønskelig).

Styret i Kollektivtrafikkforeningen er styringsgruppe for arbeidet. Det opprettes en arbeidsgruppe for prosjektet som ledes av sekretariatet, med representanter fra de medlemmene som deltar i prosjektet. Arbeidsgruppa har ansvar for faglige avklaringer og forankring underveis.

Prosjektet gjennomføres i tett dialog med KS, og med statlige transportvirksomheter, særlig Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet.

Arbeidet bør være ferdig i løpet av februar 2027.

Forslag til vedtak

Styret slutter seg til vedlagte prosjektbeskrivelse, og inviterer medlemmene til å delta i et spleiselag på 1,5 mill. kr for å gjennomføre prosjektet.